

на тайнството, което намиращият се сред нас праисторически човек предпочита. Тъй като някои форми на това магьосничество вече не се срещат сред образованите класи, ние мислим, че суеверието повече не съществува; но макар днес да не изгаряме вещици и да не вярваме във феи, във вид и начин, съответстващи на нашата напреднала култура, то както винаги е широко разпространено, с много малки изключения. Твърде малко хора са отделяли на този въпрос вниманието, което той заслужава, защото е безполезно да се размишлява върху възможността за образование на по-нисшите класи или за съчувствие към тях, без да се разбират всички по-висши проявления на суеверията. Смея да твърдя, че що се отнася до точното и истинно познаване на техните форми и приложения, този труд ще даде своя стойностен принос към темата.

Всъщност направих всичко по силите си, за да представя тук една много необикновена истина с огромно значение за всеки, който проявява сериозен интерес към обществените науки или напредъка на интелекта. И тя е, че почти всеки, който пише за масовия читател, било книги за пътешествия или статии в списания, от време на време казва по нещо духовито за суеверията сред нисшите класи у нас и по света, в далечни провинции или в планините на Италия с обичайния зов: „Можете ли да повярвате, в деветнайсети век?“ и пр., а в същото време по света вярата в магията – или както и да я наречем – е точно толкова силна, каквато е била винаги. И тук с позволение ще цитирам откъс от „The Conditions for the Survival of Archaic Customs“ от Дж. Л. Гом⁹, публикуван в „The Archaeological Review“¹⁰ от януари 1890 г.:

„Ако към днешна дата науката за фолклора не е направила друго, то поне е доказала, че цивилизацията в много от етапите

⁹ Джордж Лоурънс Гом (1853–1916) – сър, рицар, основател на Британското фолклорно дружество „The Conditions for the Survival of Archaic Customs“ („Условия за оцеляване на древните обичаи“) – б. пр.

¹⁰ The Archaeological Review – сп. „Археологически преглед“ – б. пр.